

**DITMAR
VAN DAM**

+
STADSTERRAS
EN -CAFÉ
PRONK

G

**GRON
INGEN
ONT
WERPT**

**DITMAR
VAN DAM**
+
**STADSTERRAS
EN -CAFÉ
PRONK**

*‘Vaak komen
opdrachtgevers bij
mij terecht als het
anders moet’*

*Ditmar van Dam heeft voor
Groningen Ontwerpt een
klimaatadaptief product gemaakt
van circulair materiaal voor het
terras van Stadscafé Pronk.*

MAAK KENNIS MET DITMAR VAN DAM

VIJF VRAGEN

<< *Ditmar van Dam*

Een eigen project is de Anomatic Coffee Machine, de meest duurzaamste koffiema-
chine van de wereld. Hierbij wordt afvalener-
gie omgezet in een bakje espresso. In zijn
geheel zonder stroom, of verbranding.'

2. Aan welke opdracht werk je en voor welke onderneming?

'Met mijn ontwerp wil ik zorgen voor meer licht en minder warmte op het terras van Stadscafé Pronk. In de zomer wordt het er vaak warm. De zon wordt nu geblokkeerd met parasols, maar helaas zorgt dit er ook voor dat het donker wordt op het terras.'

3. Met welk (afval)materiaal ga je werken en waarom?

'Het terras heeft veel houtelementen. Als basis voor de constructie ga ik oud hout gebruiken. Het weren van de zon wil ik gaan doen met planten. Planten kunnen goed vocht vasthouden en 'transpireren' in tijden van warmte, waardoor ze een koelend effect hebben.'

1. Kun je kort jezelf en je werk omschrijven?

'Ik ben industrieel ontwerper en kunstenaar. Vaak komen opdrachtgevers bij mij terecht als anders moet, als het ingewikkeld is. Daar zit voor mij ook de uitdaging. Veel mensen zijn in aanraking geweest met werk van mij, zonder het te weten. Denk aan de Roze Schep (10 meter hoog), die de gemeente Groningen plaatst bij werkzaamheden en de roze informatieborden in de vorm van een pijl (Ruimte voor jou). Maar ook verlichtingsarmaturen in het 'cruiseschip' van de Belastingdienst en medische voorzieningssystemen boven het ziekenhuisbed in o.a. UMCG en Martini Ziekenhuis. Of bijvoorbeeld de pannenkoekenprinter bij Noorderzon en het klimaatadaptieve kunstwerk 'De Woaterkop'. De koe die van lucht en bomen water kan maken in tijden van hittestress.

4. Waar haal je je inspiratie vandaan?

'De natuur is mijn grootste inspiratiebron. Ik ben dol op natuurkundige wetten en principes. Door deze te doorgronden, kan je er mee spelen en het voor je laten werken. Dit combineer ik met de wensen van de klant, die daagt mij uit om in een bepaalde hoek een oplossing te vinden.'

5. Wat vind je van het thema klimaatadaptatie?

'Duurzaam ontwerpen is al vanaf mijn opleiding sinds eind jaren 90 een vaste waarde. Het is voor mij een vanzelfsprekendheid om hier mee samen te werken. Ik vind het eigenlijk raar dat dit een thema kan zijn.'

DITMAR OVER HET WERKPROCES

De hoofdvraag was in de basis: de zon warmt het terras dusdanig op dat het minder prettig is om er te lunchen en met de verandering van het klimaat komen er meer extreme warme dagen – hoe kun je ervoor zorgen dat ook dan het terras aangenaam is om te gebruiken.

Zon tegenhouden

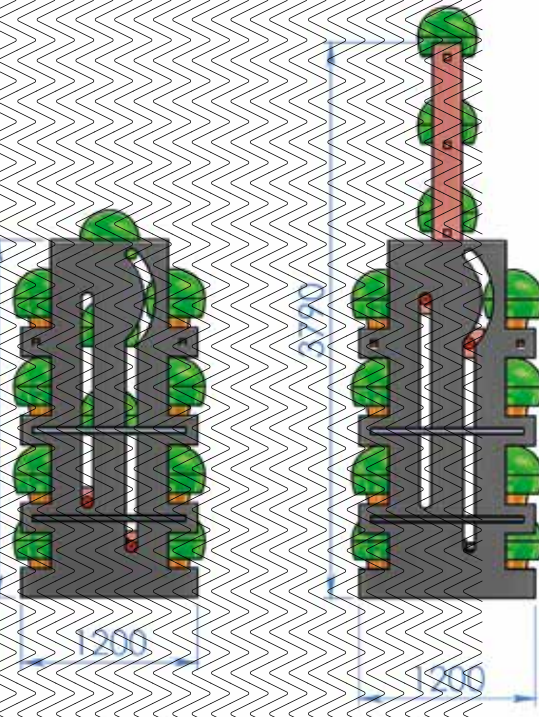
De oplossing die nu wordt gebruikt, zijn grote parasols die de zon tegenhouden. Het nadeel van deze grote parasols is dat het niet mogelijk is om gedurende de dag deze in- en uit te klappen (i.v.m. de spanwijdte en daarmee storen van de gasten). Een ander nadeel van deze oplossing is dat het terras donker is, ook als de zon een beetje schijnt.

In een paar gesprekken is dit teruggebracht naar de kern: wanneer wil je geen zon, wanneer wel, etc. Met verschillende voorstellen werd steeds duidelijker welke kant het uitging.

In de computer zijn schetsen uitgewerkt en steeds aangepast op wensen van de klant qua breedte en hoogte. Daarnaast is het aangepast aan het beschikbare afvalmateriaal. Waardoor meerdere malen het ontwerp is gewijzigd en het zijn uiteindelijke uiterlijk heeft gekregen en ook passend is gemaakt bij de aanwezige stijl van het terras.

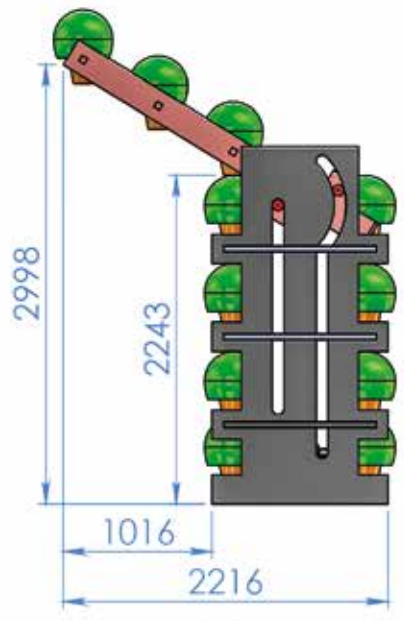
Werken met afvalmateriaal

Het mooie van afvalmateriaal vind ik dat het je ontwerp stuurt en ik meerdere malen de bedachte oplossing heb moeten bijstellen. Hierdoor is er een ontwerp ontstaan dat ik niet bedacht zou hebben met nieuw materiaal. >>

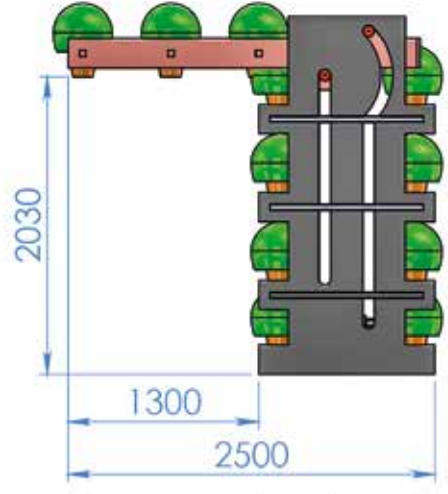

ingeklapt

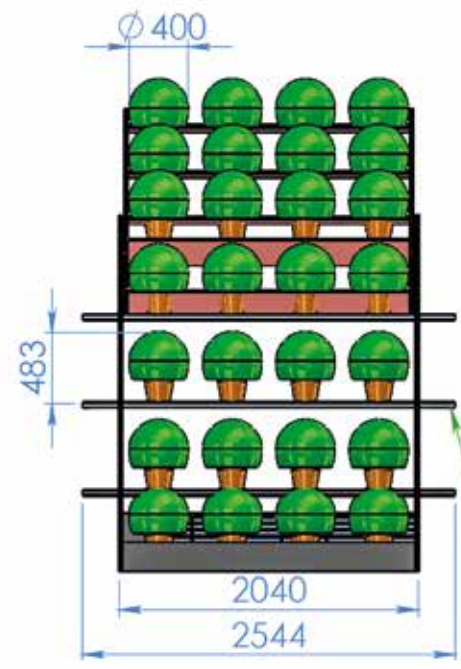
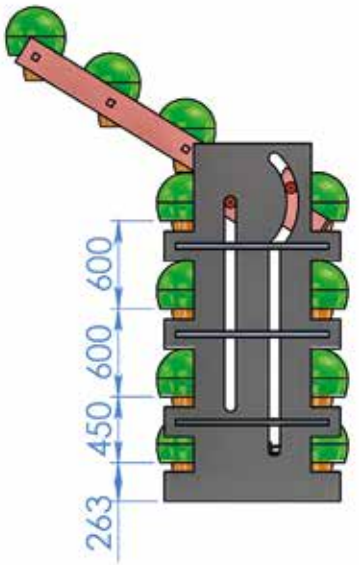
omhoog

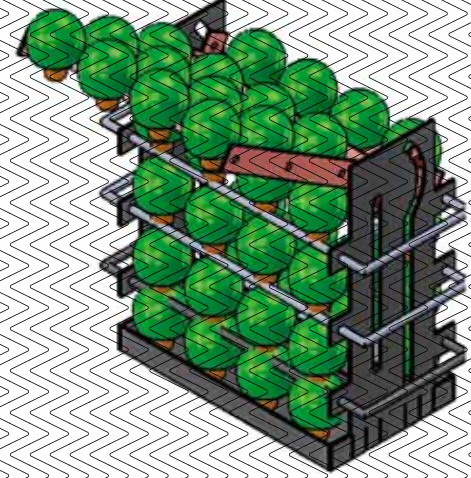
kantelen

Maximaal

ruimte voor planten

De beperkingen kwam vooral uit de hoeveelheid, lengte en kopmaat van het materiaal. Hierdoor is het idee van de kruidenplantjes in potten vervallen en vervangen door klimplanten met touw. Ook het kantel mechanisme bracht te veel ongemak in gebruik. Denk aan veiligheid, stabiliteit, gewicht, etc. Ondanks dat het kantelen een voordeel oplevert – loodrecht op de zonnestraal blokken van de zon, levert meer schaduw met minder hoogte – is dit vervangen door het alleen omhoog en omlaag te bewegen.

Zichtbare mini-keten

Het product voorkomt opwarming van de stenen door de zon, door het gebruik van groen, transpireert de plant, hierdoor zal het aangener aanvoelen. Verder zullen de plantjes (regen)water opnemen en vasthouden bij regenbuien, maar ook CO2. Door eetbare gewassen te gebruiken (in dit geval pronkbonen), kunnen de vruchten weer in de keuken worden gebruikt, waardoor er minder transport nodig is. Er is een zichtbare mini-keten ontstaan op het terras.

Borrelt

Voor mij telt dat de gebruiker het zonnesherm de komende tijd gaat gebruiken en er blij mee is. Zonder dat was mijn oplossing niet goed genoeg. De komende jaren zal blijken of dit ook gaat gebeuren. Het idee om slimme klimaatadaptieve ontwerpen te maken voor terrassen vind ik interessant en ook om dit te combineren met de energietransitie waar we inzitten. Dit laatste was voor deze opdracht wat te complex, maar daar borrelt het wel bij mij.

HOUSE OF DESIGN

In 2050 moet de Nederlandse economie volledig circulair zijn: duurzaam en gestoeld op hergebruik. Omdat design een belangrijke bijdrage kan leveren aan dit vraagstuk is House of Design in 2018 gestart met een nieuw initiatief: Groningen Ontwerpt.

Samen met ontwerpers, ondernemers, beleidsmakers en onderzoekers werken we aan duurzame en circulaire oplossingen voor de binnenstad van Groningen.

Voor de designroute is het uitgangspunt dat de ontwerpers werken met afvalmateriaal van bijvoorbeeld de ondernemingen die meedoen, kringloopwinkel GoudGoed of van het afvalbrenghstation van de gemeente Groningen.

Met dit materiaal worden oplossingen gemaakt voor een actueel vraagstuk. In 2021 is dat klimaatadaptatie.

Lees meer over Groningen Ontwerpt en andere projecten op www.houseofdesign.nl

Fotografie:
Janna Bathoorn, Sander van der Bij
en de ontwerpers zelf.
Grafisch ontwerp: Dick Muileman.

Financiële steun:
Het Ondernemersfonds, GCC en
Kunstraad Groningen.

G

GRONINGEN
ONTWERPT

